

december 4

szális

it

emény.

12.—
300.—)

tervvel azon-
Magrendel-

aga

ész társadalom
regényírás leg-
ve 867 lei H-
itja.

ZSVÁR

g leg-

b ka-

vasut-

stársa-

ra

ivüli

és mert az
g—Ham-
nyit ten-

en a kana-
zottai veze-

k, akiknek
utazhatnak
zógazda-

engedélyt a
en társaság

kath. egy-

Pacific“
dea, Bul.

K

ha

K

ha

SZ.

rt

Cenzurat: Suci

Szerkesztőség, kiadó
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. Föp. (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77
K. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 5 lej
Egyes számban is 5 lej

UJ KELET

181
Disztér 2. JI. 8.
Dr. Ramasetter Róbert
Budapest

ELOFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110
*
Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 december 7 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 273 szám

5688 Kiszlív 13

A rossz hír és a jó hír

A gondolat nem rossz. Ki volna alkalmasabb arra, hogy Románia jóhíréit szétvigye a világba, mint Weizmann professzor, aki immár közel egy évtizede járja négy világrész ország-utjait, fardhatatlanul utazik városról városra, országról országra, hirdeti egy igazságát kereső nép igazát és nemcsak a zsidó szívek ajtaján kopogtat, de ébreszti a nemzsidó világ szíveit a lelkiismeretét is. Ki tudná még oly szűlyai eloszlalni a rágalmakat, amelyeket az utóbbi években Romániáról terjesztettek, mint éppen Weizmann, a bolygó nép bolygó vezére, aki most itt van, mindent lát, mindent hall, ami itt történik, de holnap már Angliában lesz és holnapután Amerikában és ott mindent híven elmondhat, amit itt saját szemével látott és saját füleivel hallott. A kormány hivatalos lapja, a „Viitorul“ joggal adott kifejezést ama reményének, hogy: „Weizmann dr., aki innen Amerikába utazik, el fogja vinni az igazság szavát az új kontinensre, ahol minket kevésbé ismernek és így könnyebben terjeszthetik rossz hírünket“.

Nem kételkedünk benne, hogy Weizmann szívesen vállalja magára a szép missziót, amelylyel a „Viitorul“ megtiszteli, szívesen vállalja a hírvivő szerepét, hogy hirdesse szerte a világban a boldog valóságot: „Románia a rend, a haladás és a teljes tolerancia állama.“ Annál inkább vállalná Weizmann ezt a feladatot, hisz maga Bratianu miniszterelnök szövegét fel, hogy látogassa meg az országot, mert „csak ilyen módon alkothat magának tiszta képet Romániáról.“ A romániai zsidóságot igaz örömmel és benső elégtétellel töltötte el a tudat, hogy éppen az ő nagynevű vezére teszi ezt a jó szolgálatot Romániának és éppen Weizmann fogja eloszlanni a külföldön azt a kedvezőtlen véleményt, amely az utóbbi évek során Romániáról kialakult.

Weizmann itt tartózkodásának első napjai és a szívélyes fogadtatás, amelyben hivatalos körök részesítették, azt a kellemes tudatot erősítették meg bennünk, hogy Weizmann nemcsak vállalja, de eredményesen teljesíteni is fogja azt a missziót, amelyet nemcsak a „Viitorul“, de bizonyára maga a kormány is neki szánt. Duca belügyminiszternek a cionista konferencia megnyitóján elhangzott szívélyes beszéde és azok a biztató és megnyugtató kijelentések, amelyeket a romániai zsidóság helyzetére és jövőjére vonatkozólag tett, alkalmasak voltak arra, hogy reális bázisul szolgáljanak Weizmann missziójának. A romániai zsidóság őszinte hálával van eltelve a régenstanács és a kormány iránt azért a nagylelkű vendégszeretetért, amelyben Weizmannnak itt része van és hálás megnyugvással vezi tudomásul a felelős helyről elhangzott biztató kijelentéseket. Ezt a hálát nem tisztán önző szempontok diktálják, mert azért, hogy Romániában a zsidókérdés lekerül a napirendről, nemcsak a zsidó lakosság nyeri vissza nyugalma és biztonsága, de Románia presztízse és jóhírneve is visszanyeri integritását a külföld közvéleménye előtt. Hisszük, hogy azok a kijelentések, amelyeket a kormány tagjai ezekben a napokban tettek, őszinte szívből és komoly tettekre kész elhatározásból fakadtak, amelyeknek meglesznek az üdvös, gyakorlati következményei is.

Az optimizmus és reménykedés e napjaiban azonban lesújtó hatással értek bennünket és bizonyára az ország egész közvéleményét a nagyváradi diákkongresszus-al kapcsolatos zavargások hírei. Nagyváradi városa három nap óta olyan események színhelye, amelyek az öt évvel ezelőtti szomorú időkre emlékeztetnek. Ártatlan járókelőket, gyantatlanul utazó embereket inzultál-

tak, iskolák és zsidó templomok ablakait verték be, cégtáblákat és kirakatüvegeket zúztak szét. A városban a rémület lett az ur és a lakosság félelemmel zárkózott el házaiba. A gyűlölet és oktalan szenvedély furiai ismét kiszabadultak és a lelkiismeretlen izgatás újra megkezdte romboló munkáját. Nagyváradi két nap óta el van zárva a szabad telefon- és táviróforgalomtól, aminek következményeként fantasztikus, ellenőrizhetetlen és riasztó hírek kelnek szárnyra az ország lakossága körében.

Ime a nagy és fájdalmas ellentmondás, a tényleges állapotok és a kormány kijelentései között. Mi meg vagyunk győződve róla, hogy a kormány és hivatalos közegei távol állanak mindezeketől az eseményektől és ép úgy elítéli azokat, mint mi magunk. Meg vagyunk győződve arról annak ellenére, hogy egyes bukaresti ellenzéki lapok már hetekkel ezelőtt bejósolták ezeket a zavargásokat és ama gyanujuknak adott kifejezést, hogy a meginduló diákkongresszus mögött a liberális párt keze dolgozik, amely ilyenformán akarja megszilárdítani megrendült pozícióját. Kétségbe kellene esnünk, ha hitelt adnánk ezeknek a gyanúsításoknak.

A szomorú váradi hírek után azonban felmerül bennünk a kérdés: Mi lesz Weizmann missziójával? Hogyan fogja tudni ezek után Weizmann teljesíteni azt a feladatot, hogy Románia jóhíréit vigye szét a világba és — a „Viitorul“ szavai szerint: — fennen hirdesse mindenütt: „Románia a rend, a haladás és a teljes tolerancia állama.“ Nem arról van szó, vajjon vállalja-e Weizmann a missziót, vagy sem. Bizonyára vállalja — még ezek után is. De mit ér vele? Weizmann csak vonaton és hajón

ROMÁN KIR.

UDVARI SZ. LLITÓ

Platina, Brillians, Arany-, Ezüst- és Kinaezüst áruk. Világhírű precíz órák

I. W. C. Schaffhausen, Omega, Longines, Eterna és Movado egyedüli képviselő, dus választékban

Henry S. BRAUNFELD

ékszeráruházában kaphatók!

Cluj, P. Unirii 15. Tel. int. 6-43.

utazik, ezek a hírek azonban ördögcsárnyakon repülnek és ha még oly hermetikusan zárnak is le a határokat, a rossz hír áthatol rajtuk és százezreken nyugitva tör utat magának. A rossz hír mindenütt meg fogja előzni a Weizmann jóhíreit. Hiába megy majd Weizmann Amerikába hirdetni, hogy Románia a rend és a türelmesség országa, ha megelőzik a zsidó-verekek és egyéb erőszakosságok hírei. Nem fognak hinni neki.

Ezek a keserű gondolatok törnek ránk most, hogy az elfogulatlan krónikás hűségével kell beszámolnunk a nagyváradi eseményekről. Ha a kormány kijelentései őszinték voltak s ha őszintén akarja, hogy Weizmann eredményesen hirdesse Románia igazát a külföldön, úgy erős kézzel kell gondoskodnia róla, hogy a nagyváradi zavargás ne legyen — mint az ellenzéki sajtó állítja — kiinduló pontja a gyűlölködés és nyugtalanság újabb periódusának, hanem befejező akkordja az utóbbi évek sok keserűségének, amely után most már csakugyan a lelkek megbékülése következik. Marton Ernő

Súlyos atrocitások jegyében zajlott le a nagyváradi diákkongresszus

Az atrocitások két áldozata halállal vívódik. A főútvonalak összes zsidó üzleteinek cégtábláit bezúzták. Hétfőn délután óta zárva vannak az összes nagyváradi üzletek. Szigorított ostromállapotot hirdettek ki Nagyváradon

(Cluj-Kolozsvár, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi országos diákkongresszus második napja forró és izzó hangulatban folyt le. A hatóságok teljesen érthetetlen módon megakadályozták az interurbán-telefonbeszélgetéseket, úgy, hogy a lapok e rendelkezés következtében a gyors és pontos hírszolgálatról teljesen el voltak vágva. A hétfői nap folyamán teljesen lehetetlen volt Nagyváradal beszélni, kedden pedig csak óriási nehézségek árán jelentkezett a nagyváradi interurbán-központ, de bármilyen nagyváradi szám kapcsolását kérték tőle, azt a lakonikus választ adta, hogy az illető szám nem jelentkezik.

E teljesen indokolatlan postazárási intézkedésnek következménye volt az, hogy a mai napon Kolozsváron a legfantasztikusabb verziók keringtek a nagyváradi eseményekről. A hírszolgálat megbénítása éppen az ellenkező eredménnyel járt. A nagyváradi események egy-egy Nagyváradra érkezett utas előadásai nyomán fantasztikusan eltulozva kerültek az ország többi városainak közvéleménye elé, ami éppenséggel nem szolgált a kedélyek megnyugtatóására. A kongresszus második napjáról megérkezett tudósításunk, amelyet alább közlünk, azt mutatja, hogy Nagyváradon, ha nem is fantasztikus méretű, de igenis nagyon súlyos jelenetek játszódtak le, amelyek sürgős szankciókra várnak. Nagyváradi tudósítónk jelentését itt adjuk:

A hétfői romboló tüntetések

(Oradea-Nagyváradi, december 6. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Tekintettel arra, hogy a nagyváradi diákkongresszus vezetősége azt a kijelentést tette, hogy az uccán járkáló fegyveres karhatalom csak provokálón hathat a diákságra, a nagyváradi hatóságok hétfőn reggel sem vezényeltek ki karhatalmat az uccákra, noha a vasárnapi napon már néhány uccai és kávéházi atrocitásnak színhelye volt Nagyváradi.

A kongresszus hétfői ülése így némiképpen barátságos atmoszférában nyílt meg reggel kilenc órakor. A város a viszonylagos nyugalom képét mutatta. Az üzletek nyitva voltak, a forgalom normális, bár akinek nem volt dolga, igyeke-

zett nem mutatkozni az uccán. Az ülés tárgysorozatán a Rothermere-akció és a kommunista-propaganda szerepelt. A tárgyalások során gyűjtő beszédek hangzottak el, amelyek következtében a kongresszus résztvevőinek türelmetlensége és idegessége egyre fokozódott.

Inzultálnak egy hírlapírót

Tizenegy órakor a kongresszus egyik résztvevője szólásra jelentkezett s felhívta az elnökség figyelmét arra, hogy a kongresszus termében kisebbségi, sőt zsidó hírlapírók is tartózkodnak. A bejelentés után a sajtó részére fenntartott asztalnál felállott a „Cuvantul“ nagy-

várad munkatársa és a vendégjogra, valamint a sajtó szabadságára hivatkozva, kérte a kongresszust, hogy a meghívott kisebbségi hírlapíróknak továbbra is engedélyezze az ott tartózkodását. A „Cuvantul“ munkatársának kollektív felszólítása nem ért célt és a kongresszus résztvevőinek hangulata egyre fenyegetőbben fordult a teremben tartózkodó zsidó hírlapíró ellen.

E pillanatban az „Universul“ munkatársa azt a tanácsot adta *Fleischer* Sándor hírlapírónak, a „Nagyvárad“ munkatársának, aki a fenyegetések pergőtüzében állott, hogy meneküljön. A kétségbeesett helyzetbe került hírlapíró menekülni próbált, kirohant a színház épületéből, de több diák utána vetette magát és mielőtt a „Nagyvárad“ szerkesztőségét elérhette volna, utólérték és véresre verték. *Bunescu* rendőrprefektus, aki a közelben tartózkodott, nyomban a verekedés színhelyére sietett és testével védte meg a hírlapírót a további inzultustól.

Támadás a Hartmann-gyár ellen

Ez a verekedés mintha csak jel lett volna, ettől a pillanattól kezdve filmgyorsasággal perregtek le az események és egymást követték az atrocitások. A felhevült tüntetők megrohanták a Sonnenfeld-palotát, ahol a „Nagyvárad“ és a „Nagyvárad Estilap“ szerkesztősége van elhelyezve. A lapok cégtábláit és több üveg-tábláját összezúzták és egy papírszállítmányt semmisítettek meg.

A tüntetők ezután a Katolikus Kör épületébe is be akartak hatolni, de az időközben kivezényelt katonaságnak sikerült ezt megakadályozni. A nagyvárad hatóságok ugyanis mielőtt látták, hogy a tüntetések komoly fordulatot vesznek, nyomban karhatalmat vezényeltek ki. Két ezred katonaság és több zászlóalj csendőr rajvonalba fejlődve, szállta meg az uccákat, de a karhatalom az első órákban tehetetlennek mutatkozott a tüntetők attackjával szemben s egymást követték a legsúlyosabb atrocitások.

Apróbb-nagyobb csoportokra oszolva, a tüntetők szétszórtak az egész városban. A Szacsvai uccában két zsidó fiatalembert vettek üldözöbe, akik a Hartmann-féle bóröndgyárba menekültek. A bóröndgyár munkásai bezárták a hatalmas kaput s a bezárt kapu mögött lécekkel felszerelve várták a tüntetőket. Néhány perc múlva hangos csörömpöléssel zúzódt össze a bóröndgyár üveg-cégtáblája, majd betörték a kaput is és a lécekkel felfegyverkezett munkásokra vetették magukat. Vad hajsza vette kezdetét, miközben mind több tüntető érkezett a verekedés színhelyére. Az üldözött munkások egy pincébe menekültek és a pincén keresztül a Várad Zsigmond uccába jutottak, ahonnan elmenekültek.

Összetörtek a főuccák üzleteinek cégtábláit

A Hartmann bóröndgyár tözsomszedságában van dr. *Kecskeméty* lakása és ezért a városban futótüzként terjedt el az a hír, hogy a tüntetők a főrabbi lakását rombolták szét, ami szerencsére nem felelt meg a valóságnak.

A tüntetés sulypontja ezután a főuccákba tolódtott át. Az *Avram Jancu* uccában, a *Bul. Ferdinandon*, a *Nagy piac* uccában, a *Kert* uccában az összes zsidó cégek cégtábláit összetörték, erre a sorsra jutott a *Banca Marmarosch* és a *Fonciera* biztosító intézet hatalmas üveg-cégtáblája is. A főuccán lévő kereskedők az összetört cégtáblák első csörömpölésének neszére azonnal lehúzták a vasredőnyöket, lezárták üzletüket és hazasiettek. Az uccák teljesen kihaltak, csak a tüntetők és a karhatalom tartózkodott az uccákon.

Egy tüntetőcsoport be akart hatolni a *Derby* cipőgyárba, a gyár munkásai azonban az ostromot visszaverték.

Ugyanebben az órában a *Nagy piac*-térén a tüntetők összefogdosták a szakállas zsidókat és ollóval levágták szakállukat és pájuszukat. Ez atrocitások során egy keresztény papot is megverték, akit tévedésből zsidónak néztek. Hasonló sorsra jutott néhány katonatiszt is, aki lovagias módon védelmébe akarta venni a védtelen járóelőket. A rendőrség az egyre jobban elfajuló eseményekkel szemben tehetetlennek mutatkozott. *Bunescu* rendőrprefektust a tüntetők vállukra kapták és kétszer hordozták a színház körül, miközben az antiszemita himnusz énekelték. Ugyancsak a rendőrprefektus jelenlétében zúzták be a zsidó templom ablakait is.

Félig agyonverték Waiszlovitsot, a Park-szálloda tulajdonosát

Délután öt órakor néhány perc alatt megrendítő dráma játszódott le. Négy diák behatolt a Park-szállodába, amelynek tulajdonosát, az Erdélyiszerte ismert *Waiszlovitsot* felelősségre vonták, hogy a Park-szálloda miért nem ajánlott fel szobákat a kongresszus résztvevői számára, miképpen azt a többi szállodatulajdonosok tették. Hogy az izgalmas szóváltás hevében mi történt, azt mindeztideig pontosan megállapítani nem sikerült, csak annyi bizonyos, hogy a megtámadott *Waiszlovits*, aki már számtalanszor tanujelét adta, hogy önértétét mindennél többre becsüli, egy törrel karjába szurt *Diaconescu* nevű támadójának. *Waiszlovics* állítólag másik két támadóját is megsebezte, mire földre tepertek és olyan brutálisan verték el, hogy a szerencsétlen embert haldokolva szállították a várad zsidó kórházba.

A kórházban négy orvos tartott konziliumot a félig agyonvert *Waiszlovits* betegágyánál és azonnali műtetre határozták el magukat. Megállapították, hogy a szerencsétlen ember koponya alapi törést szenvedett, agyvérzést kapott és baloldali szélütés érte. A műtétet dr. *Fischer* sebészorvos hajtotta végre, aki koponyalékelést végzett, szélesebb területen, melynek során a koponya tartalmából mintegy tenyérnyi mennyiséget távolítottak el.

Waiszlovits tragédiája óriási megdöbbenést keltett a lakosság minden rétegében. A hatóságok, közöttük *Lobontiu* prefektus nyomban a betegágyhoz siettek, ahol a kezelőorvosoktól azt a felvilágosítást nyerték, hogy

Nagyvárad egész lakossága óráról-órára szorongva várja a hírt s minden pillanatban a katasztrófa bekövetkezéséről tart.

A Park-szálló előtti tragédia után katonákkal megrakott teherautók robotgattak végig a városon. Az autók minden kétszáz lépésnél megálltak és a katonák parancsnoka a kezében tartott papírlapról felolvasta a szigorított ostromállapotról szóló végzést. A város valójában az ostromállapot képét mutatta. A rendelet értelmében csak három személy tartózkodhat egy csoportban és mindenkit, aki atrocitást követ el, nyomban a hadbíró elé állítják.

Az uccák teljesen kihaltak. Minden üzletre le van huzva a vasredőny, a lakások ablakpalettái is le vannak eresztve. A mellékúccákon egyetlen járóelőt sem lehet látni, a lakosságon páni félelem vesz erőt.

Az esti órákban a diákok *Ciorogariu* görögkeleti püspök tiszteletére, aki 75-ik születésnapját ünnepelte, fáklyásmenetet akartak rendezni, a hatóságok azonban a szigorított ostromállapotra való hivatkozással, a fáklyásmenetet is betiltották.

Munkatársunk beszélgetést folytatott *Badescu* ezredessel, aki kijelentette, hogy a katonai parancsnokság állandó összeköttetésben van a kormányval, amelytől instrukciókat kér. Este hat órakor a közlekedést teljesen betiltották, úgy, hogy a beérkező vonatok személyzete sem juthatott be a városba. Az uccai zavargások során mintegy husz tüntetőt tartóztattak le.

Az erdélyi diákság nem vett részt a zavargásokban

Kötelességünk megállapítani, hogy az atrocitások során a kolozsvári egyetemi hallgatók s általában az erdélyi diákság teljesen rezerváltan viselkedett.

Karácsonyi ajándéknak a legalkalmasabb

harisnyát
Sipos-nál venni, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. sz.

tetők vállukra kapták és kétszer hordozták a színház körül, miközben az antiszemita himnusz énekelték. Ugyancsak a rendőrprefektus jelenlétében zúzták be a zsidó templom ablakait is.

Munkatársunk beszélgetést folytatott az erdélyi diákság több vezetőjével, akik kijelentették, hogy mindent megtettek a szenvedélyek megfékezésére. Elmondották, hogy

mélyen fájjalják a történeteket, annál is inkább, mivel ugy Bukarestben Bratianu minisztereineknek, mint Kolozsvárott Tatarescu miniszternek becsületszavukkal fogadták meg, hogy a kongresszus a legnagyobb rendben fog lezajlani.

— *Vasárnap azonban, — mondotta az egyik diákvezér — olyan elemek érkeztek Jasiból, akik kimondottan a rombolásra kaptak utasítást.*

A késő esti órákban a tüntetések lecsillapultak, a városban azonban különböző rémhírek keltek szárnyra. Többek között erősen tartotta magát az a hír, hogy a kongresszus résztvevői a kongresszus befejezése után Máramaroszigetet is meglátogatják.

Hátszegi Ernő.

A keddi eseményekről a telefonforgalom zárólása miatt tudósítónknak csak hézagos távirati jelentése számol be. Eszerint a kongresszus engedélyt kért a kormánytól, hogy a kongresszust szerda estig meghosszabbíthassák. Este tíz órára várják a választ. Nagyváradon azonban meg vannak győződve arról, hogy a tüntetések miatt a választ elutasító lesz. Ebben az esetben a kongresszus résztvevői az éjszaka folyamán el is hagyják a várost.

A délutáni órákban a nagyvárad interurban központ nem kapcsolta a nagyvárad magánszámokat. Ezért a nagyvárad rendőrprefekturától kértük felvilágosítást a keddi eseményekről, ahonnan hivatalos nyilatkozatképpen az alábbi lakonikus felvilágosítást kaptuk:

„Kedden délelőtt és délután apróbb incidensektől eltekintve, teljes rendben folytak le a kongresszus ülései. A kongresszus résztvevői este tíz órakor elhagyják a várost.“

Ezzel szemben kerülő uton azt a telefonjelentést kapjuk, hogy a tüntetők kedden délután a zsidó liceum épületét is meglátogatták.

Minden zongoravevőnek

ingyen

adunk egy nyerőszámot, amelyvel egy

10.000 lej értékű

Melodion beszélőgépet vagy annak ellenértékét

10.000 lej

készpénzt nyerhet. — A húzás a:

TRISKA J.

cég helyiségében, 1927. december 31-én d. u.

5 órakor, dr. Cosma közjegyző előtt történik.

A sorsoláson kizárólag a

december hóban vásárolt zongorák és pianók vesznek részt, tehát a nyeresé esélye nagyon könnyű.

A sorsoláson az igen tisztelt vevőink is részt

vehetnek és a nyeresémet azonnal átvehetik.

A zongorák és pianók

a régi árak és feltételek mellett, tehát

részletfizetésre is kaphatók!

Kiváló tisztelettel **TRISKA J.** Cluj, Strada Saguna 14.

Genf,
nap az U
konferen
külföldi
ügyminis
berlain a
között m
vétele ér

Litvin
szállodába
azonban
ményre,
ről, nem
ségről, a
lalta kare
beszűntet

A tal
hangsúlyo
lehetetlen
helyreáll
kerül egy
az a szov
sértelenül
között k
bonyolód
Briand ki
közvetki-ü
értés telj
Franciara
cái viszon
kijelentett
semmi ak
adósságok
valamint
meg nem
tárgyaláso

A nép
optánsper
miatt má
litván ko
nagyhatal
országot i
a lengyel-
között szá
menő előz
niával sze
dekében.
normális
állítástól
tárgyaláso
közötti v
körökben
elégedni a
védelemm
a két or
vonatkozik
ország is
hogy Pilst
módok el
hogy Len
indulnak
eredménye
ülésszakán
tatni.

Páris,
tudósítója

U
FE
CLU
Dus
Szolid
telj

Minden körülmények között elsimitják a lengyel-litván konfliktust

Mussolini találkozásra hívta Briandt. Litvinov tárgyalásai Chamberlainnel nem vezettek eredményre, de az orosz-francia viszony megszilárdult. Bethlen Brianddal tárgyalja meg a román-magyar optánsper ügyét

Genf, december 6. Röviden jelentette tegnap az Új Kelet, hogy az előkészítő leszerelési konferenciára Genfben érkezett Litvinov orosz külügyi népbiztoshelyettes Briand francia külügyminiszter közvetítésére, tárgyalni fog Chamberlain angol külügyminiszterrel a két hatalom között megszakadt diplomáciai viszony újrafelvétele érdekében.

Litvinov és Chamberlain között egy genfi szállodában meg is történt ez a találkozás, amely azonban egyelőre nem vezetett pozitív eredményre, bár a tudósítások, különösen orosz részről, nem beszélnek kimondott eredménytelenségről, annak ellenére, hogy Litvinov nem vállalta kategorikusan a szovjet-propaganda teljes beszűntetését.

A találkozással kapcsolatban a „Times” azt hangsúlyozza, hogy Litvinov ajánlatai alapján lehetetlenség a normális angol-orosz viszony helyreállítása. De ha az angolokkal nem is sikerül egyelőre a normális viszony helyreállítása, az a szovjet távirati irodájának jelentéséből kétségtelenül kiderül, hogy Briand és Litvinov között komoly eredményt ért el a tárgyalások bonyolódta le, amelyeknek eredményeképpen Briand kijelentette, hogy az emlékeztetés Rakovszki-ügyvel kapcsolatos francia-orosz félreértés teljesen elsimultnak tekinthető s így Franciaország és Oroszország között a diplomáciai viszony megszakitásáról szó sem lehet. Briand kijelentette Litvinovnak, hogy francia részről semmi akadály sincs annak, hogy az orosz cári adósságok törlesztése és a hitelkérdések ügyében, valamint az orosz részről felajánlott kölcsönös meg nem támadási szerződés ügyét illetően a tárgyalások megkezdődjenek.

Külön tárgyalások indulnak Lengyelország és Litvánia között

A népszövetségi tanácskozások, miután az optánsperben való döntést Titulescu betegsége miatt márciusra halasztották, jelenleg a lengyel-litván konfliktus elsimitása körül forognak. A nagyhatalmak az ügyre vonatkozólag, Lengyelországot is beleértve, megegyeztek abban, hogy a lengyel-litván viszályt minden körülmények között szabályozni kell. Lengyelország messzemenő előzékenységet hajlandó tanusítani Litvániával szemben a hadiállapot megszüntetése érdekében. Lengyelország hajlandó eltekinteni a normális diplomáciai viszony azonnali helyreállításától és beleegyezik abba, hogy külön tárgyalásokat kezdjen Litvániával a két ország közötti viszony szabályozására. Népszövetségi körökben úgy vélik, hogy Litvánia meg fog elégedni a vilnai területtel kapcsolatban a jogi védelemmel. A népszövetségi tanács tervezete a két ország közötti viszony szabályozására vonatkozik s hir szerint e tervhez elvben Oroszország is hozzájárul, sőt valószínűnek tartják, hogy Pilsudszky is el fogja fogadni. Az eljárási módok elfogadása után valószínűnek tartják, hogy Lengyelország és Litvánia között megindulnak a közvetlen tárgyalások, amelyeknek eredményeképpen a népszövetségi tanács márciusi ülészekán a viszony véglegesen fog szabályoztatni.

Páris, december 6. Az „Intransigeant” genfi tudósítója szerint Scialoja Olaszország megbizá-

sából hivatalosan közölte Brianddal, hogy Mussolini személyesen óhajt találkozni Brianddal, akivel a francia-olasz viszony kérdései tekintetében óhajt megbeszéléseket folytatni. Briand Scialoja meghívását elfogadta s így remélhető, hogy Mussolini és Briand találkozása rövidesen megtörténik, amitől a két ország közötti feszültség megszűnését várják.

A magyar kormány Románia válaszáat várja

A „Petit Parisien” arról értesül, hogy Briand, aki Bethlen István magyar miniszterelnököt személyes találkozásra hívta meg, e tanácskozások során a román-magyar optánsper ügyét is meg fogja tárgyalni Bethlennel. Briand minden befolyását érvényesíteni fogja, hogy a Népszövetség legközelebbi ülészekáig a román és a magyar kormány között közvetlen tárgya-

Egyéni megbeszélések formájában a kormány még mindig tárgyal a nemzeti parasztpárttal

Bratianu Vintila át akarja adni a pénzügyi tárcát. Manoilescu veszi át a néppárti bukovinai vezetését

(Bucuresti-Bukarest, december 6. Az Új Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Új Kelet, hogy a kormány a kollaborációs javaslat visszautasítása miatt hatalmas kampányt indít a nemzeti parasztpárt ellen. Ugyilátszik azonban, hogy a begért kampány nem törte le a nemzeti parasztpárti reményeit, mert Maniu Gyula az „Adeverul” egyik munkatársának teljes határozottsággal jelentette ki, hogy februárig feltétlenül kormányra kerül.

A kormány megkezdett akciója már az ajánlat megtételének napján megindult, amikor is Bratianu Vintila már az ajánlat visszautasítása esetére el volt készülve a legelkeseredettebb politikai küzdelemre. Ugyanakkor Bratianu már tervbevette a liberális párt és a kormány teljes átszervezését is.

Titulescu nem vállalja a miniszterelnöki széket

A miniszterelnök a régenstanáccsal megegyezésben Titulescu külügyminiszternek akarta átadni a miniszterelnöki széket, míg a pénzügyek tárcáját egyik politikai barátjának adta volna át. De a külügyminiszter egészségi okokat hozva fel, amelyek ezidőszertinti munkakörének betölését is megnehezítik, valamint politikai okokból is, mert Titulescu állhatatosan reméli a pártok közötti megegyezést — jobbnak látta visszautasítani a miniszterelnök ajánlatát.

Ilyenformán a nagy átszervezés lehetetlenné vált.

A kormány ilyenformán kénytelen megtartani régi formáját és így mérlegeli azokat a lehetőségeket, melyek a meginduló veszedelmes iramu ellenzéki kampány elfojtására alkalmasak. Pontos információink úgy szólnak, hogy ez alkalommal is a kormány körében két felfogás alakult ki.

Az „erős kéz” politikája

Az egyik, amelynek képviselője Argetoianu és bizonyos pontig Duca is, az „erős kéz” politikájának szükségességét hangsúlyozzák, Argetoianu a kommunistáktól, Duca a nemzeti parasztpárti tömegek „önkéntelen meggondolatlan tetteitől” való félelmében.

A másik irányt Titulescu és dr. Lupu képviselik. Titulescu az európai események magasabb szempontjaiból kiindulva akarja irányítani Románia politikáját, Lupu pedig Manoilescu felmentése óta lemondott arról a szándékáról, mely eddig az ő tüzött temperamentumától megszokott vehemenciával a nemzeti parasztpárt ellen irányult.

E két irány között Bratianu Vintila, mint döntőbíró merész helyzetben keresi a kiegyenlítést és bár haragszik Maniura az ajánlat visszautasítása miatt, reméli, hogy sikerül az ellen-

lások induljanak meg ebben a kérdésben, amelytől a francia miniszterelnök azt reméli, hogy békés megoldásra fognak vezetni.

Magyar körökben remélik, hogy a román kormány szintén nyilatkozni fog a magyar kormány közvetlen tárgyalási ajánlatáról, annál is inkább, mert Chamberlain ebben az értelemben küldött táviratot a beteg Titulescunak. A kérdésben a magyar kormány várja a román kormány választát.

Briand lesz a lengyel-litván kérdés előadója

Genfben valószínűnek tartják, hogy Briand lesz a lengyel-litván kérdés előadója, mert a francia miniszterelnök igen intenzív tevékenységet fejt ki a konfliktus elsimitása végett és sikerült közös magatartásra bírni Németországot és Oroszországot is. Utóbbiak külön utjáról szóló jelentések nem bizonyultak valóknak.

Briand egyébként tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta Waldemaras litván miniszterelnököt, ki informálta a lengyel-litván konfliktus litván megítéléséről. Briand mérsékletet ajánlt és javasolta, hogy Litvánia igyekezzék közvetlenül megegyezni Lengyelországgal.

Az orosz delegáció tagjai hétfőn elutaztak, csak Litvinov maradt továbbra is Genfben.

zékkel megegyezésre jutnia.

Azt hisszük, hogy legalább is a közeli hetekben a kormány nem tér át az „erős kéz” politikájára. A vasárnapi nemzeti parasztpárti összejövetelnek engedélyezése ezt a feltevésünket igazolja. A politika berkeiben egyelőre szünetelnek a pártközi megegyezésekre való kísérletek. A belügyminisztériumban már elkészítettek annak a manifestumnak a szövegét, amelylyel a kormány bejelenti a tárgyalások sikerelenségét, a nemzeti parasztpártra hárítván a felelősséget. Az ország bizalmát kéri a kormányprogram megvalósításához.

A bukovinai néppárt testületileg lépett be a nemzeti pártba

Ma délelőtt minisztertanácsot tartottak és hir szerint ennek egyik tárgyát képezte a manifestumnak végleges megszövegezése is. Azt sem tartják kizártnak, hogy a még mindig folyó személyes megbeszélések lehetővé teszik a további tárgyalásokat, illetve egy új ajánlatnak a megtételét, amelyre vonatkozóan szintén a mai minisztertanács fog esetleg dönteni.

A nemzeti parasztpárt minden jel szerint végleg lemondott a kollaborációs próbálgatásokról. Ereje a Jorga párt csatlakozása által rendkívüli módon megnőtt és ezt még fokozza az a körülmény, hogy Popoviciu Dori, a néppárt volt bukovinai minisztere hivel együtt hivatalosan bejelentette Averescunak a pártjából való kilépést, ugyanakkor pedig kérte a nemzeti parasztpárttól, hogy őt és a néppárt bukovinai szervezetének összes tagjait vegye sorai közé.

A „Politica” értesülése szerint Popoviciu Dori lemondása következtében Manoilescu Mihály volt pénzügyi államtitkár veszi át a bukovinai néppárt vezetését.

Az Averescu párt vezérőlbizottsága egyébként ma ülést tartott Averescu elnökletével és egy ugynevezett konzultatív bizottságot alakítottak, amelynek tagjai: Coanda, Negulescu, Goga, Filipescu, Petrovici, Meissner, Mitilineu, Goldis és Sargiu Nița.

A nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága szerdán délelőtt tart ülést, hogy megállapítsa Maniunak Bratianu Vintila mai kormánydeklarációjára adandó válaszáat és megbeszélje az ellenzék parlamenti taktikáját.

A „Politica” információi szerint Bratianu Vintila vissza akar vonulni a pénzügyminiszterségtől, hogy jobban ellenőrizhesse a többi tárca működését, amire most nem jut ideje. Hir szerint a pénzügyi tárcára Oromolu, Lepadatu és Argetoianu jönnek kombinációba. Az a tény, hogy Oromolu lesz a költségvetés előadója, az ő jelöltsége mellett szól.

ÉKSZERÜZLET

nyílt folyó hó 6-án kedden.

FENYŐ HERMANN

óra és ékszerüzlet

CLUJ, PIATA UNIRII 23.

Dus raktár a legmodernebb óra ékszer és dísz tárgyakban.

Szolid kiszolgálásért a cég régi jó hírneve teljes garanciát nyújt.

er hordozták a
emita himnusz
refektus jelen-
om ablakait is.

zálloda

t az erdélyi diák-
tték, hogy min-
gfékezése. El-

et, annál is
stben Bra-
int Kolozs-
nek becsü-
g, hogy a
endben fog

adotta az egyik
ek Jasiból, akik
k utasítást.
k lecsillapultak,
émhírek keltek
totta magát az
ei a kongresszus
s meglátogtják.
tszegi Ernő.

nforgalom záro-
gos távirati je-
gresszus enge-
a kongresszust
Este tíz óra
ban meg vannak
miatt a válasz
a kongresszus
is hagyják a

radi interurban
magánszámokat.
urától kértünk
ahonnan hiva-
lakonikus fel-

után apróbb
ljes rendben
lései. A kon-
órákor el-

a telefonjelen-
den délután a
ák.

vőnek

en

helylyel egy
ekü
ellenértékét

zás a

J.

31-én d. u.
tt történik.

olt zon-
vesznek
esélye

ink is részt
átvehető.

minők
ellett, tehát
phatók!

Cluj. Strada
Saguna 14.

Január elsején megszűnnek az expresszvonatok

Módosították a külföldi utazásokra szóló jegyfüzetek használati rendszerét

(Bucuresti-Bukarest, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A január elsején életbelépő új vasúti tarifával egyidejűleg a CFR egész sereg reformot akar bevezetni úgy a személyforgalom, mint a teherárusítás terén. Az eddig már ismert ujtásokon kívül az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy az amugyis üresen szaladó, tuldrága expresszvonatokat január elsejével megszüntetik. Az expresszvonatok megszüntetésével kivonják a forgalomból a különbözeti jegyeket is és ezek helyébe újra bevezetik a gyorsvonatokra is érvényes kombinált menetjegyeket.

A január elsején megszűnő expresszvonatok helyett a következő gyorsvonatok fognak közlekedni:

A 7-8. számú vonatpár Bukarest-Tövis—Arad—Kurtics, illetőleg Tövis—Kolozsvár—Nagyvárad—Halmi felé. Ez a vonat délután háromnegyede gy órakor fog indulni Bukarestből. Az 5-6. számú gyorsvonat Bukarest—Brassó—Kolozsvár—Nagyvárad és Biharpuspöki felé fog közlekedni. Az indulás ideje Bukarestből este 9 óra 20 perckor lesz. A 9-10. számú expresszvonat helyett Bukarest—Csernovitz és Ghica Voda, vagyis a lengyel határ felé is gyorsvonat fog közlekedni, amely este 10 óra

45 perckor indul Bukarestből.

Ezekről az ujtásoktól függetlenül, a CFR vezérigazgatósága már mostan új rendszert vezetett be a nyugatra való utazásokra érvényes jegyfüzetek árusítása ügyében. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a nyugattal való forgalomban Bukarest, Ploesti és Brassó állomásokon árusított jegyfüzetekkel csak a Kurticson át haladó gyorsvonatokon lehetett Délmetország és Ariberg irányában utazni. Most a vasut első, második és harmadik osztályra érvényes

új jegyfüzeteket hozott forgalomba, amelyekkel Biharpuspöki felé is lehet külföldre utazni.

Az új jegyfüzetek Páris—Calais—Boulogne—Strasbourg—Metz és London irányában akkor is érvényesek, ha Salzburg—Kehl, vagy Innsbruck—Buk—Bázel felé utazik velük a közönség. Az elsőosztályu jegyfüzetekkel a tanti relációkban Hegyeshalom—Nickelsdorf—Bács, vagy Szob—Helemba—Marchegg—Bécs irányában is lehet utazni. Antwerpen, Brüsszel és Ostende felé, vagyis a Franciaországon át történő utazásokra érvényes jegyfüzeteket a Kurtics—Hegyeshalom—Buk—Bázel—Sterpenich utirányra kell megváltani.

Lloyd George a mai viszonyok között kilátástalannak tartja a leszerelési főrekvéseket

Néhány napos tanácskozás után a leszerelési konferenciát februárra, vagy márciusra napolták el. Hogy ennek a konferenciának, amely hivatva lenne a világfejlődésnek erőteljes, új lökést adni, mik a várható eredményei és mi volt benső lényege, azt David Lloyd George, Anglia volt liberális kormányelnöke fejti ki az alábbi érdekes cikkében.

Minden nép beismeri és tudja, hogy egy új háború pusztulást hozna és Európa civilizációjának meg kellene semmisülnie. Az utóbbi években konstruált harci fegyverek pusztító hatásra annyira tökéletesbültek, hogy a nagyhatalmak között kirobbanó újabb többéves háború teljesen elpusztítaná a kultura épületét, amelyen évszázadokon munkálkodtak. Ez a háború főlemészténé az ujjáépítéshez szükséges tartalékokat és teljesen kimerítené a hadviselő feleket. E lehetőség gondolatánál egész Európa megremeg. A francia Jovenel szenátor, aki hosszú évek tapasztalatait gyűjtötte a Népszövetségben, meg van győződve róla, hogy

a nemzetek menthetetlenül az örvény felé sodródnak.

Soha a megváltás után való kiáltás hangsúlyosabb és intenzívebben nem jutott füleimhez a háború óta, mint ezekben az időkben. Eddig azonban a béke utáni kiáltás csak az általános zavart növelte. A békebarátok egy része mindenekelőtt biztonságot követel, mások a választott bíróságot, mások viszont a leszerelést. Franciaország, amelynek legnagyobb befolyása van a népszövetségi tanácskozásokon, nem akar tárgyalni sem békebírásról, sem leszerelésről, mielőtt a biztonsági problémát szabályozva nem látja. Mielőtt azonban Franciaország teljes sullyal nem foglal állást a leszerelés érdekében, semmi el nem érhető.

Franciaország ma a világ legerősebb és legjobban felszerelt hadserege fölött rendelkezik.

E tekintetben azt a helyet foglalja el, amit Németország foglalt el a háború előtt. Második helyen áll az olasz hadsereg. Itália egyetlen zászlóalj felosztásához nem fog hozzájárulni mindaddig, amíg Franciaország a jó példával nem fog előljárni.

Második helyen álló döntőbefolyású tényező — Oroszország.

A vörös hadsereg számáról és felszereléséről tulzott becslések vannak elterjedve. Ezek a tulzások jórészt az őszinte félelem következményei, részint politikai okokból is terjesztik őket. A reakció a bolsevizmusban mindenütt jól használható mumust talál. Legutóbb egészen fantasztikus számokról hallottam: Kilenemillió emberről, aki Oroszországban fegyverben áll. Ez egészen nyilvánvaló ostobaság. A fegyverbíró férfiak száma Oroszországban persze még nagyobb ennél a számnál is, de a kiképzett és fölfegyverzett legénység két oknál fogva nagyon korlátolt.

Szovjetország nem tud másfél-millio embernél többet rendesen fölszerelni.

és ez a hadsereg sem rendelkezik megfelelő tüzérség fölött. Ami ágyuparkja a cári hadseregnek volt, azt a németek elszakmányolták a háborúban és a vörösök azóta nem tudták teljes mértékben pótolni. Az 1920. évi Lengyelország elleni hadjárat az orosz hadsereg transzportjának teljes csődjét igazolta. Azóta az orosz vasutak ugyan valamivel megjavultak, de támadó hadjáratra ma még elegendő municiója sem lenne. Ami pedig a légi hadjáratot illeti, ezt egyelőre teljesen figyelmen kívül lehet hagyni. Ha német szakértők nem veszik kezükbe Oroszország újra való felfegyverkezésének problémáját, akkor a vörös hadsereg nem tud mérközni elődje, a cári hadsereg harci készségével.

Másik oka az orosz hadsereg korlátozásának az a bizalmatlanság, amivel a bolsevikiek viselnek a paraszttal szemben. A parasztok ugyanis antikommunisták és a kommunisták ezért nem merik őket kiképezni és felszerelni. Miudezen korlátozások ellenére azonban

az orosz hadsereg veszedelmet jelent Lengyelország, Csehszlovákia és Románia számára.

Ez a három állam nem szerelhet le mindaddig, amíg Oroszország nem teszi meg az első lépéseket a leszerelésre és amíg lényegesen nem csökkenti haderejét. A valóságban pedig

a leszerelés kilátásai nem a legjobbak.

A leszerelés próbaköve ugyanis az általános hadkötelezettség eltörlése. Amíg minden fegyverképes férfi számára fenáll az általános hadkötelezettség, addig a békebeli állomány lecsökkentése csak szemfényvesztés marad. Az igazi hadsereg nem az, amely a kaszárnyákban tanyázik, hanem azok a milliók, akik a harci riadóra elhagyják otthonaikat. Itália békehadserege 300 ezer emberből áll, de háború esetén három és félmillió felszerelt embert hívnak a zászlók alá. Franciaország négy és félmillió emberből álló hadsereget tud talpra állítani. Az általános hadkötelezettség szükségképpen harci készülődést jelent.

Anglia és az Egyesült-Államok a háború után nyomban beszüntették az általános hadkötelezettséget. A békeszerződés Németországra, Ausztriára, Magyarországra és Bulgáriára rákényszerítették a hadkötelezettség eltörlését. Ezzel szemben fennáll a hadkötelezettség az összes többi európai államokban. Franciaország az államok néhányának nagylelkűen pénzt kölcsönzött, hogy katonai felszerelését megnagyobbítsa és tökéletesbítse.

Egyelőre a látszat az, hogy Franciaország a leghatározottabban tiltakozott az ellen, hogy a leszerelési konferencián a katonai kiképzést szövegegyék. Minthogy Franciaország ezen az álláspontján a konferencia eddigi ülésein nem változtatott, nyilvánvaló, hogy a tanácskozásoknak eredménytelenül kellett végződniek. Általános védkötelezettség nem fér össze a leszereléssel.

A tanácskozások élénken mutatták, hogy egyik fél sem gondolt komolyan a leszerelésre és minden vizsgálat, bizottság, szónoklat, ami az utóbbi hét évben történt és alakult, nem volt egyéb időnyerést célzó manővernél. Az igazságnak ez a nyilvánvalósága nagy hatással lesz Anglia közvéleményére, amely egyre antimilitaristábbá válik. Persze a konzervatív kormány ezirányban semmit nem fog cselekedni, hiszen Franciaország kezében van.

A következő angol parlament azonban változást fog hozni.

A békepártnak lesz ereje a Külügyi Hivatalt rákényszeríteni a kezdeményezésre és rászorítani a hadügyminisztériumot és az admiraltást arra, hogy jó példával járjon elől.

KOTTALEPAGE Kérjen jegyzéket

Kézrekerült a bukaresti borzalmas rablógyilkosság tettese

Bukaresttől Konstancáig, Konstancától Bukovináig ágaztak el a nyomozás szálai

(Bucuresti-Bukarest, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen beszámolt már az Uj Kelet arról a nyugati metropolisok detektív drámáinak sorába illeszthető, hallatlan vakmerőséggel végrehajtott rablógyilkosságról, amelyet Bukarestben, a Rosetti-uccán épült villájában lakó Costescuné, multimilliárdos özvegy asszony ellen elkövettek. Amint azt legutóbb megírtuk, a gyilkosságot a ház egyik rövid ideje alkalmazásban álló Jon nevű szolgája követte el, aki a meggyilkolt asszony kasszájában talált

egymillió lej készpénzen kívül, tízmillió értékű ékszeret rabolt el.

Hetekig tartó nyomozás után, amelynek során az ország valamennyi hatóságát mozgósították, a tettes leleplezésére beindított hajszát a teljes sikertelenségbe fulladt. Sem Jont, akinek családneve a meggyilkolt asszony kasszájában talált feljegyzések szerint valószínűleg Busaciué, sem azt a nőt, akit a gyilkosság elkövetése alatt az ucca tulsó oldalán állítólag láttak, nem sikerült felfedezni.

Konstancában nyomoznak a detektívek

Az egész országra kiterjedő nyomozás mára már bizonyos eredményeket hozott. Két büntetett előéletű ember, névszerint Bungarzanu Jon és Muntean Péter, mindketten konstancamegyei lakosok, vádolhatók azzal, hogy a szeszűz rablógyilkosságban valamilyen részük lehet. Rendkívül érdekes e két ember családi összefüggése. Bungarzanu egy Lelic Ivanova nevű nővel él vadházasságban, aki rokona Muntean Péternek. Muntean viszont Bungarzanu Anna nevű nővérével él együtt.

A nyomozás szála e két emberpárig vezettek el. Bebizonyították, hogy a gyilkosság elkövetése előtt pár nappal Bungarzanu házastársával

együtt elutazott a Konstancia melletti Lazmahalame községből és csak pár nappal a gyilkosság elkövetése után tért vissza.

Veres Miklós ?!

Ugyanakkor a konstancai hatóságok hiába keresték Muntean Petert és élettársát, amiből azt a következtetést vonták le, hogy e négy ember feltétlenül közel kell álljon a gyilkosság elkövetőjéhez.

Egyesek állítása szerint Muntean gyakran a Veres álcévet használta s így felmerült az a gyanu, hogy a rettegett rablóvezér nem azonos-e Munteanival.

Ezekre az adatokra támaszkodva, a konstancai sziguranca közegei letartóztatták Lazmahalában Bungarzanut és Lelic Ivanovát és mindkettőjüket Konstancába szállították be. Az állhatatosan tagadó Bungarzanuból semmit nem lehetett kiivenni, azonban az asszony a keresztkérdések sulya alatt beismerte, hogy a mondott időpontban (november 25—26)

valóban elkísérte férjét Bukarestbe.

Az utazás céljával családi okokat hozott fel és férjének a Bukarestben elintéztett ügyeiről semminemű felvilágosítást nem adott. Hangsúlyozta ártatlanságát, bár a gyilkosság alatt a Costescu-villa előtt vesztelő nő személyleírása többé-kevésbé reálilik.

A konstancai hatóságok elő akarták állítani a gyilkosság részvételében gyanús Muntean Pétert és Bungarzanu Andrást, azonban a gyanúsítottak bizonyára tudomást szereztek a nyomozás eredményeiről és nyomtalanul eltűntek Konstancából. Információink szerint mindkettőjüket Craiován, illetőleg Temesváron körözik.

A bukovinai Sztorozsinec városban tegnap letartóztattak egy Jon Lacuste nevű kocsiist, akinél megtalálták Lelic Ivanova fényképét és aki állítólag jóbarátja Bungarzeanunak. A hatóságok teljesen bizonyosak benne, hogy Jon Lacuste azonos a gyilkosság tettesével. A letartóztatott embert a mai nap folyamán Bukarestbe szállítják, ahol szembesítik a gyilkosság tanúival. Reméljük, hogy a holnapi napon már teljes fény derül a páratlanul érdekességi, bonyodalmas rablógyilkosságra.

Árutözsde és exportvásárt kér a kormánytól a dévai kereskedelmi kamara

Mire fordítják a pénzt a többi kamarák és hogyan takarékoskodnak Déván a kamara pénzével

(Deva-Déva, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) December ötödikén tartotta meg mérsékelt érdeklődés mellett évi rendes közgyűlést a botrányairól hírnévre vergődött dévai kereskedelmi és iparkamara Vulcu Joan elnöklése mellett. A tárgysorozat első pontjaként a tanonciskolák felállításáról szóló törvénytervezetet vitatta meg a közgyűlés. Többek hozzászólása után Luch Joan ipartestületi elnök indítványát fogadták el, amely szerint javasolni fogják, hogy a tanulási idő eltelte után minden tanonc köteles legyen vizsgát tenni egy arra hivatott szakbizottság előtt. Azt az indítványt, hogy

a mestereket ellenőrizték, hogy tanoncaikat valóban tanítják-e és nem egyéb teendőkre használják fel,

a közgyűlés elvetette.

Ezután a dévai Sfatul Negustoresc által kezdeményezett akciót tárgyalták, amely tudvaleg arra irányul, hogy Déva árutözsde és exportvásárok tartására szóló engedélyt kapjon. Hosszas vita után az elnökség kapott megbízást arra, hogy ebben az ügyben eljárjon a kormánynál. A közgyűlés megelégedéssel vette tudomásul Vulcu elnöknek azt a kijelentését, hogy ebben a tekintetben

az ut már elő van készítve a minisztériumoknál

és Dévának minden reménye meglehet arra, hogy rövidesen árutözsdeje lesz és állatexport-vásárokat tarthat. Az utóbbi intézményre különösen azért tarthat igényt a város, mert az állatexport terén Hunyadmegyének már eddig is jó neve van külföldön. Bécsben például a „dévai hus” az elsőrendű minőségek között van elismerve.

A tárgysorozat kimerítése után, az indítványok során Mera gyulafehérvári kamarai tanácsnok szólt fel és beszédében a dévai kamara eddigi érdemeit és hasznos tevékenységét méltatta. Vulcu Joan elnök válaszában megállapította, hogy teljesen jogosnak tartja Mera elismerő kijelentéseit, annál is inkább, mert maga Bratianu Vintila pénzügyminiszter külön is megdicsérte a dévai kamarát.

A jelenlegi miniszterelnök állítólag azt a kijelentést tette volna, hogy amíg más kamaráknál kéjutazásokra használják fel a kamara pénzt, addig a dévai kamaránál takarékosan dolgoznak.

A kamarához tartozó vármegyék közvéleményében ez a műsoron kívüli önelismerés érthető meglepetést keltett, annál is inkább, mert köztudomású, hogy az alig két éves dévai kamara legfőbb tevékenysége a tisztviselői kar gyorsan váltakozó kiesésében és egymás elleni intrikáiban merült ki és csak az elmúlt héten vesztett el a kamara a temesvári táblánál egy negyedmilliós pert egyik tisztviselőjével szemben. Ha tehát a kamara bizonyos eredményeket fel is tud mutatni, a takarékosággal való dicsekvésre egyáltalán nincs oka.

* Iparvállalatok, Bankok, Biztosítóintézetek és kereskedők szakképzett tisztviselőket és alkalmazottakat kaphatnak a Romániai Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak ingyenes közvetítése útján Str. Maloasa 6. sz. alatt.

BARTÓK BÉLA

Román karácsonyi dalok zongorára 80 L.
LEPAGE zenemű - Cluj

Nagy karácsonyi vásár!

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházában - Cluj

Szabott ár Telefon 4-79

Egy férfi ruhára

való 142 cm. széles szövet, komplett hozzávaloval 1275 lei

Egy ruhára való

bársony 264

minden színben ..... Lei

1 drb. alsó lepedő prima L. 228

1 minőségben ..... L. 228

Egy férfi ingre való L. 117

zephir (3 méter) ..... L. 117

1 mtr. prima tennis flanel L. 37

1 mtr. opál batist, minden színben L. 33

1 mt. mosó delain L. 29

1 mt. velour L. 45

flanel pastel színekben L. 45

Egy női ruhára 135

való mintás szövet ..... Lei

Egy női ruhára való duplaszéles kockás szövet 235

..... Lei

1 m. tiszta selyem francia L. 790

crepedchine minden szín L. 55

1 m. mintás cérna barchet ruhákra L. 55

1 vég 10 m. prima vászon L. 390

1 drb. 6 személyes abrosz, L. 295

6 szalvétával ..... L. 295

1 drb. hatszemélyes L. 19

fehér damaszt étkező L. 19

abrosz ..... L. 19

1 mt. mosó ruha L. 37

flanel . . . . L. 37

Nagy maradék vásár

Nagy karácsonyi vásár

E Kérjen jegyzéket

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feloldós szerkesztő: Marton Ernő.
**Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a fenn-
 megjelölésével engedjük meg.**

A mai naptár

Szerda

5683. Kiszlév 13.
1927. dec. 7.

— **Tatarescu miniszter Déván.** Tatarescu miniszter vasárnap és hétfőn Déván időzött. Résztvett a megyei adminisztrációs bizottság ülésén, amelyen a megye közigazgatási dolgai tárgyaltak meg. Hétfőn délután tovább utazott a megye székhelyére.

— **Január közepén Bukarestben ül össze a kisantant-konferencia.** Bukarestből jelentik: A kisantant államai között megbeszélések folynak abban az irányban, hogy közelről tartanak konferenciát. Valószínű, hogy január közepén vagy végén Bukarestben ül össze a kisantant-konferencia, amelyre Lengyelország is megfigyelőt küld ki.

— **Kétszázötvenezer munkást akarnak kizárni a német vasiparban.** Düsseldorfból jelentik: A német vasipar helyzete egyre válságosabbá válik. A munkásság ragaszkodik a béremelésekhez, ezzel szemben a bányász- és kohótulajdonosok azt hangoztatják, hogyha a Rajnvidéken és Vestfáliában a munkásszövetségek nem állnak el, szerintük igazságtalan követeléseiktől, akkor a legtöbb vaskohó kénytelen lesz üzemeltetni az új esztendő első napjától kezdve bezárni. A bányász- és kohótulajdonosok ezen elhatározása arra bírja a birodalmi munkaügyi minisztert, hogy még a hét folyamán egyeztető tárgyalásokat kezdjen a szembenálló felek között. Abban az esetben ha ezek a tárgyalások eredménytelenül végződnek és ha a gyárosok valóban végrehajtják a munkákizárást, akkor kétszázötvenezer emberrel nő a német birodalom területén a munkanélküliek száma.

* **1 méter mosó delain 29 lej Szabó Jenő** divatkülönlegességek nagyáruházában, Cluj.

— **Autószerencsétlenség — szerencsével.** A Bukarest 4656. számú dévai autóval, Dinus dévai tisztviselő Gyulafehérvár felé igyekezett december 4-én. Hunyad megye határközségénél, Tartatariánál azonban az autó első balkereke külső és belső gumidefektet kapott s a gép első balrugója eltört, úgy, hogy az autó, egy szempillantás alatt az árokba fordult. Az utasoknak, a sofőrön kívül még hárman ültek az autóban, szerencsére semmi bajuk nem esett az esésen és az ijedelmen kívül.

* **Orvosi hír.** Dr. Havas József fül-, orr- és gége szakorvos, a bécsi egyetemi klinika és a pesti Prof. Polatschek kórház v. orvosa rendelését str. Memorandului (Unió-u.) 6. sz. alatt megkezdte.

— **Német kémszervezetet lepleztek le Strassburgban.** Párisból jelentik: Strassburgban kémszervezetet lepleztek le, amely Németország javára kémkedett. Számos letartóztatás történt, főként az elzászi autonómisták vezeterei közül. Köztük van Lavs is, akit a francia bíróság már 7 évi börtönrre ítelt volt, de amnesztiát kapott.

— **Hozzájárulások a Kövüca-alaphoz.** A Hitachdüt Barisszia ezton közli, hogy a palesztinai Kövüca javára kimutatott összegek nem adományokként, hanem kölcsönként lettek folyósítva a palesztinai Barissziánus Kövüca részére. A Kövüca adminisztrációja a befolyt pénzeket ilyen alapon kezeli.

Moravetz Album 1928.

a zeneértő közönség legkedveltebb karácsonyi albuma. Tartalmaz 43 pompás zeneművet, egyik szebb mint a másik! 175 Lei. Hegedű kiadás 26 zenezámmal 75 Lei. Mindenütt kaphatók.

— **Herbay Jenő pöre a dévai iparkamara ellen.** Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában „A temesvári tábla negyedmillió kártérítést ítélt meg Herbay Jenőnek a dévai iparkamara elleni pörében” címen cikk jelent meg, melyben Herbay Jenő dévai iparkamarai igazgatónak a kamarával szembeni pöréről számoltunk be. A cikk szerint Herbay Jenő jegyzőkönyvet írt alá, amelyben a pénztárban mutatkozó 5000 lejes hiányt elismeri. Dévai tudósítónk arról informál most bennünket, hogy cikkünknek ez a kitétele téves információ alapult, mert Herbay ilyen jegyzőkönyvet nem írt alá. A rovatoláshoz felvett jegyzőkönyv csak azt mondja, hogy az ankét-bizottság előtt Herbay beismerte a hiányokat.

— **Erdélyi Béláról óriási szélhámosságok derültek ki.** Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró befejezte a nyomozást az Erdélyi-ügyben és átküldte az iratokat az ügyészségre. Megállapították, hogy Erdélyi 1924-ben mint egyetemi hallgató Halleban egy lengyel üzso- róstól 800 dollár kölcsönt vett fel váltóra. A báró Erdélyi Béa nevet használta. Kiseb- nagyobb csúszások és sikasztások egész sorát követte el. Kiderült egyébként az is, hogy a kommun alatr, hatodik gimnázista korában, be lépett a vörös hadseregbe és már akkor elkö- vetett néhány szélhámosságot.

* **Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár Szabó Jenő** divatáruházában, Cluj.

— **A Bécs-Prága-berlini gyorsvonat katasztrófája.** Beesből jelentik: A Berlin-Prága — bécsi gyorsvonat tegnap este kilenc órakor Siegs- mundsherberg állomásnál hibás váltóállás követ- keztében és a vonatvezető elővigyázatlanága miatt befutott az állomáson vesztelő tehervonatba. A karambol következtében a gyorsvonat valamennyi kocsija felborult és szétört. Az utasok között óriási segélyvonatok érkeztek. A mentőmunkálatok közben a gyorsvonat romjai közül 28 sebesültet hoztak ki, köztük három súlyos sebesültet is.

WIMPASSING

hócipő formája és minősége a legjobb

— **Életmentő házőrző kutya.** Budapestről jelentik: Tegnap hajnalban a János-hegyen kigyul- ladt Csanak József magántisztviselő háza és pilla- natok alatt lángborult. A házban Csanak felesége és két kis gyermeke nyugodtan aludtak a tűzvész kitörésekor. A biztos halálól a házőrző kutya men- tette meg őket, mely miután szörnyű vonítással sem tudta felébreszteni a családot, nekiugrott a hálószoba ablakának, beverte és az ágyból ránci- gálta fel a családot. Csanakné és gyermekei éppen hogy kimenekülhettek a házból, mert a tető pár perc múlva beszakadt és a ház porráégett.

— **Kudulász Károly kiállítása.** Néhány tucat kép, néhány kvalitásos rajz, szobrok, egész alakok és fejek, ezt a kollekciót nézi sok szeretettel és megértéssel a Magyar Színház dehányzójában a publikum. Derűs, friss alkotások, nem problemati- zálnak, jó értelemben vett iskolás modorban el- készített portrék, tájak és néhány finoman megfigyelt, komplikálatlan téma. A művész sokoldalúságára vall, hogy az ecset mellett ugyanolyan talentummal kezeli a szobrász mintázó-pálcikáját. A gyermekéről készített szobrok a legsikerültebbek, kepei közül pedig egy vászon, — Szinnyi Merse hatás — amelyen üde színek között mutat egy domb tetején majáliszó társaságot. Rajzai biztos és kellemes vonalvezetésről tanuskodnak. Kudulász Károlynak ez a kiállítása biztatás egy jó és egészséges mű- vési előbbrejutásra. (sz. i.)

* **1 méter Opál batist minden színben 33 lej Szabó Jenő** divatkülönlegességek nagyáruházá- ban, Cluj.

Aki rosszul szab, az gyilkos!

Aki drágán árul az öngyilkos!

Bundáim saját ipartelepemen, méret után készülnek. Ké- rem összehasonlítani az árakat, a minőséget és a kivitelte!

MÁRTONFFY JÁNOS. szőrmekollekció

Üzleti tel. 2-81 Cluj, Unió-u. 1. Ipartelep tel. 5-33

— **A beszercei ortodox iroda körlevél- ben hívja fel a hitközségeket a kolozsvári zsidó kórházegyesület támogatására.** A kolozsvári zsidó kórházegyesület legutóbb tartott ülésében a végrehajtó bizottság Ullmann Salamon beszercei főrabbit, az Erdély és bánati ort. zsidó hitközségek központi irodájának elnökét az egyesület végrehajtó-bizottságának tagjává választotta meg. A megválasztásról szóló hirt a főrabbinak egy küldöttség vitte meg, melynek tagjai Glasner Akiba főrabbi, székelyhídi Sebestyén Dávid, az egyesület diszelnöke és Schwartz Jakab voltak. Glasner főrabbi szép beszédben üdvözölte az ort. iroda elnökét, aki előtt kifejtette a kórházegyesület cél- jait és kérte, hogy azokat az ort. iroda nagy tekin- télyével támogassa és egyben kérte a beszercei fő- rabbit, hogy megválasztását fogadja el. Ullmann főrabbi válaszában kijelentette, hogy a megtisztel- tetést készséggel fogadja el, mert ő is tudatában van annak, hogy kolozsvári zsidó kórházlétesítése egy régen érzett szükséglet pótol és ezért a maga részéről is minden lehető el fog követni arra nézve, hogy a kórház mielőbb megnyíljon. E célból köriratot intéz az összes erdélyi hitközségekhez, a Chevra Kadisákhhoz, de külön a főrabbihoz is, melyben felszólítja őket, hogy a kórházat anyagilag és er- kölcösi támogatassák. Nevezetesen szavazzanak meg állandó évi hozzájárulást a kórház fenntartásá- hoz, tegyenek alapítványokat, engedjenek át egy szombatot a kórház javára és főrabbiuk egy a szó- széken, mint azonkívül vigyék be a köztudatba a kórház támogatásának eszméjét. Ettől eltekintve az ort. központi iroda kilitásba helyezte, hogy minden más rendelkezésére álló módon is támogatni fogja a kórház ügyét, mert az nem Kolozsvár, hanem egész Erdély zsidósága intézményének tartja, mely nem versenyezni akar a többi erdélyi zsidó intéz- ményvel, hanem azokat kiegészíteni akarja.

— **Hatalmas földrendés Celebes szí- getén.** Londonból jelentik: Celebesen, az ausz- traliai szigetcsoporthoz tartozó szigeten hatalmas föld- rendés volt, amelyhez pusztító szökőár is járult. A földrendés ereje a hollandiai hajózási ügynökség több emeletes házat is rombadöntötte. A romokból eddig 14 halottat és 50 sebesültet huztak ki.

* **A Gutenberg Dal- és Zeneegyesület** folyó év november 26-ára hirdetett Katalin-bálgját az országos gyász miatt december 10-én, szombaton este 8 órai kezdettel fogja megtartani az Építő- munkás-otthon összes termeiben. Rendező-bizottság.

Karácsonyi

**vásárunk árai olcsób-
bak minden eddig
hirdetett áránál.**

Sportflanél, 75 cm. széles, szép mintákban	37
Mintás ruhaflanelék, 50 gyönyörű minta	49
Prima cernabarchetek, 100 mintában és színben	58
Francia ruhabársony, legjobb minőség, minden létező színben	88
Ripsz szövetek, schottisch mintákban, duplaszéles	89
Tiszta gyapjú női ruhaszövet, minden divatszínben	145
Tiszta gyapjú férfiszövet 140 cm. széles	235

Heller & Molnár

divatnagyáruházában, Cluj (Kolozs-
vár) Calea Reg. Ferdinand No 15.

500 leien felüli vásárlásnál minden vevő 1/4dtz. szalvétát kap karácsonyi ajándéknak

**Vidéki rendeléseket
utánvétellel azonnal szállítunk**

tudósítója
nemzetköz
minőségig
ígérkező
kel indok
főlölegek
további a
importáló
nek, mer
esését re
gabonaex
kis készle
árak mel
földet ér
A 77

74 ezer l
lejt ab P

Az a
nap alatt
sütnket, h
titési rov
bajjal kü
érdeklőd
akik csak
fizetői. B
ismétlnei,

az ing
ményt

Minden n
bélyegeze

8. Pá
összekötte
9. Z
10. Na
keket aba
11. F
vevőket.
12. P
keres meg
13. N
niában be

14. B
vállalna a
konfekció

Egyesül
Jelzőlog

Deviz

Zürich
Newyork
London
Páris
Milano
Prága
Budapest
Belgrád
Bukarest
Varsó
Bécs
Berlin

Száz

Plüsch kabátok gőzölése, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb CZINK-nél, Cluj

Közgazdaság

Románia ebben az évben nem fog gabonát exportálni

A belföldi buzaárak tulmagasak, más gabonafélékből nincsenek kivihető készletek

(Cluj-Kolozsvár, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden várakozás ellenére a nemzetközi gabonapiac ellanyhult, amit az úgy minőségileg, mint mennyiségileg kitűnőnek ígérkező argentinai terméstről szóló jelentésekkel indokolnak. Általában az argentinai exportfőlösegek mennyiségétől várják a gabonaárak további alakulását. Annyi bizonyos, hogy az importáló piacok nagyon tartózkodón viselkednek, mert a várható nagy árukinálattól az árak esését remélik. Ezt a kedvtelenséget a román gabonaexport is megérzi. Az országban nagyon kis készletek vannak búzából, de igen magas árak mellett, viszont olyan áru, amely a külföldet érdekelné, alig kerül piacra.

A 77-78 kilós 6 százalékos

buzáért

74 ezer lejt kérnek ab dunai hajó és 78 ezer lejt ab Braia hajó, ugyanakkor a most egyet-

len vevőként jelentkező Olaszország csak 230 schillinget fizet tonnánként, vagy 76 ezer lejt ab Braia hajó. A többi piacokon is vagononként 4000 lejjel alacsonyabban jegyzik a román búzát.

Rozs

már nagyon kevés maradt az országban, mert ezen cikk iránt világszerte lankadatlan a kereslet. Az exportörök elég jó árakat értek el, habár az amerikai barley rozs minőségileg fölényes konkurenciát csinált a román árunak.

A tengeri

iránt, amelyből gyenge termés volt, helföldön is elég nagy a kereslet és előreláthatólag az összes készletek az országban fognak elfogyjni, úgy, hogy kivitelre alig lehet számítani, habár az áru elhelyezése semmilyen nehézségeket nem okozna külföldön, különösen Angliában.

Adás-vétel, képviselő

Az a sok megkeresés, amely rövid néhány nap alatt érkezett be hozzánk, igazolta feltevéstünk, hogy az Uj Kelet ingyenes üzletközvetítési rovata hézagpótló intézménye lesz az annyi bajjal küzdő kis- és középegyeztetési cégeknek. Az érdeklődők között számosan vannak olyanok is, akik csak olvasói az Uj Keletnek, de nem előfizetői. Epen ezért szükségesnek tartjuk megismételni, hogy

az ingyenes üzletközvetítési kedvezményt kizárólag az Uj Kelet előfizetői vehetik igénybe.

Minden megkereséshez kérünk megfelelően felbélyegezett válaszborítékot mellékelni.

Külföld

8. Párisi cég romániai faexportörökkel keres összeköttetést.

9. Zágrábi cég vashordókat keres megvételre.

10. Nürnbergi cég villamossági és rádióalkatrészeket akar elhelyezni Romániában.

11. Francia cég fafestékeire keres romániai vevőket.

12. Párisi cég vágott szárnyast és vadhust keres megvételre.

13. Német cég rozsdá elleni szert akar Romániában bevezetni.

Képviselők

14. Belföldi cég alkalmazottja képviselőt vállalna a következő szakmákban: cipő, textil, konfekció, divat, vagy rövidáru.

15. Párisi cég önműködő mérlegek bevezetésére keres képviselőt.

16. Olasz cég déligyümölcs és gyarmatarú plasztrozására keres romániai képviselőt.

A legfőbb ipari bizottság döntései. Leg-

többi ülésében a legfőbb ipari bizottság Vulco-
vici Bazil és Rimanózi Károly bukaresti fémcsomagozógyárának, valamint a galaci Anglo-Romana sodrony és szeggyárnak ipari kedvezményeit a gyárak jelenlegi tulajdonosára, a Titán-Nadrág Kaláni Egyesült Fémipari művek rt.-re ruházta át. Nyáradszereda közösi előjáróságának egy 25 lóerős Diesel-motor vámmentes behozatalára vonatkozó kérését a bizottság kedvezően véleményezte. Ugyancsak kedvező véleményezést kaptak a következő export-import kérések: Brassói Cementgyár 672 kg. szij vámmentes behozatalára, az aradi „Szerderit“ parafadugógyár 150 kg. súlyú gépkatréz kivitelére.

Leltározák a CFR vagonát. Az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy elkészíti a CFR egész vagonjának leltározását. A vezérigazgatóság alá tartozó szervek már meg is kapták az erre vonatkozó utasításokat, amelyek szerint a leltárba fel kell venni a CFR összes ingó és ingatlan vagonját abban az árban, amelyben most az egyes vagonátteleket értékesíteni, vagy beszerezni lehet. A leltár 1928 április elsejére fog elkészülni.

Októberben az import meghaladta az ország kivitelét. Hivatalos közlés szerint Románia behozatala októberben 3 milliárd 30 millió 381 ezer 457 lejt volt, míg az export 2 milliárd 855 millió 932,379 lejt tett ki. A kereskedelmi mérlegben tehát 174 millió 449,081 lejt passzívum mutatkozott a szeptemberi 850

Tőzsde

Ünnep miatt a bankok nem dolgoztak.

Egyesült Közgazdasági és Lejáratbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 december 6 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich				490		11020	13682	65090	192920
Newyork		51835	51832	2540		57120	70910	3375	
London		253020	253010	12402		2788 1/2	3462	16472	48819
Páris		2040 1/2	204020			224370	279170	13311	393 5/8
Milano		2813	2815	138		3100	384790	18330	543
Prága		1536	1536			1692 1/2	2101 1/4		296 1/4
Budapest		9075	9070				12412	59070	
Belgrád		913	914			1006	1248 3/4	5942	176 1/4
Bukarest		820	820	1570		353	43887	2089	61 1/2
Varsó		5815	5815			6405	7953 1/2	37860	
Bécs		7310	7310			8055		47590	
Berlin		12391	12392			13657	169 1/2	80660	

Sház lej árfolyama: Zürich (utó) 320, Páris 1570, Budapest 353, Bécs 43887, Prága 2089.

Mielőbb keressék fel műtermünkét, hogy időnk legyen nyugodtan kidolgozott, tökéletes arc-képet szállítani a közle-
dő karácsonyi és újév-
ünnepekre

Photofilm

CLUJ, STR. REC.
MARIA 6-8.
TELEFON: 8-26.

millió aktívummal szemben. Az import növekedése folytán Románia kereskedelmi mérlegének aktívuma, amely az év első kilenc hónapjában 3 milliárd 575 millió volt, október végén 3 milliárd 401 millió 152,276 lejt esett vissza. Tavaly októberben az export 606 millió 455 ezer lejjel volt nagyobb az importnál, mégis a kereskedelmi mérleg az elmúlt év 16 hónapjában csak kétmilliárd 296 millió 11,390 lejjel volt aktív.

A cluji

„TACAMUL“

Ezüstárugyárban

készült minden darab evésző és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva

Sürgönycim: „Tacamul“ Telefon 29.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladók: „TACAMUL“ Ezüstárugyár, Cluj, Str. Memorandului 17

Gyümölcsfát

Ősszel ültessen! Éghajlatunknak megfelelő gyümölcsfa és szőlőtőzvetést legkiválóbb minőségben vásárolhat **TOTHFALUSI** és **TSAI** gyümölcsfa iskolájában, Targu-Mures. Árjegyzék ingyen

Aviva-Barissziák

Zsidó műkedvelők!

CHANUKA-ra

a legalkalmasabb szindarab

A CHASMONEUSOK

Történelmi színmű, 4 képből. A kézirat ára egyszeri előadási jeggel **350 lei.**

Aszökevény

Herzl Tivadar 1 felvonásos vígjátéka.

Ára 250 lei.

Megrendelhetők az Uj Kelet könyvosztályában

GÁRDONYI GÉZA

műveinek gyűjteményes kiadása:

Boldog halál szekerén 204
Zeta 136
Mi erősebb a halálnál 204
Láthatatlan ember 240
Amiket az utleirő elhallgat 136
Bibi 204
Fűzfalevél (költemények) 120
December 120
Április 120

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

nygi

őb-
dig
ál.

táskában 37
minta 49
ában és
..... 58
minőség, 88
táskában, 89
minden
..... 145
széles 235

Inár

(Kolozs-
d No 15.

nden vevő
jándéknak

seket
állítunk

ek. Ké-
vitelt!

l. 5-33

Cluj

Szerkesztői üzenetek

L. Géza, Sibiu. Legfeljebb arról lehetne szó, hogy mint turista menjen ki, de ez esetben is csak úgy állhatna ott majd munkát, ha valaki alkalmazná, amit személyesen a sikernek mindenesetre több kilátásával lehetne megkísérelni. Más mód nincs.

P. I. Targu-Mures. Csak teljes névalírással ellátott levelek e válaszolunk.

A Fixler, Bratislava. Die verlangten Exemplare können wir nur gegen Einsendung von 50 Lei (porto und je 5 Lei für Exemplar) zusenden.

S. Bernát, Cluj. Kaldje be a cikket és ha megérkezik, lekötöljük.

Exportőr 1927. Sajnáljuk, de az ingyenes üzletközvetítési kedvezményt csak az Uj Kelet rendszeres előfizetői vehetik igénybe, csupán a portó-költség ellenében. 2. Elég, ha egyszerűen annyit ír, hogy grafológizálja az írását. Nyolc—tíz sor ehhez elegendő. Az Uj Keletben azért nincs ilyen rovat, mert nálunk senki sem foglalkozik grafológiával. 3. A közeljövőben megnagyobbodó Uj Kelet megint fog regényt adni.

B. Herman, Targu Frumos. Az Uj Kelet mai terjedelme mellett szépirodalmi írásokat, sajnos, nem tudunk közölni. Ettől eltekintve, az Ön által fordított novella már megjelent magyar fordításban.

A. Grünfeld, Genova. Előfizetése 1928 március 15-ig rendben van.

T. Albert, Oradea. Rotschild Edmund báró címe: Paris, Faubourg Saint Honoré 43. Németül, vagy franciául írhat neki.

Sch. Márton, Dej. 1. Ha Svájcban keresztül akar Franciaországba utazni, akkor természetesen svájci vízumot is kell szereznie. 2. A párisi grand-rabbin dr. Sylvain Lévy egyetemi tanár.

Mimóza. Éppen az Uj Kelet közölte azt a postavezérgazgatósági rendeletet, amely egy 1884. évi törvényre való hivatkozással a külföldi sorsjegyek postai szállítását megtiltja. Az idézett törvény értelmében Romániában idegen sorsjegyeket árusítani nem szabad.

B. E. Oradea. 1. Madách: Ember tragédiáját Avigdor Hameiri fordította héberre és Munkácsou is megjelent. 2. Magyarországon tehet összevont magánvizsgát, de nem valószínű, hogy a nyolc osztályból egyszerre. Tessék ebben az ügyben valamelyik ottani tanintézethez fordulni, amelyek itt is hirdetnek. 3. Kap tartózkodási engedélyt.

M. Áron, Trezrea. Az új honvédelmi törvény, amely szerint a jövőben nem lesz semmilyen címen katonai felmentés, még nem lépett életbe. A család-fenntartók tehát egyelőre még kaphatnak ezen a címen katonai felmentést.

B. N. Egyelőre nem lehet pontosan tudni, hogy az új szesz-törvény a létező korcsmaengedélyek tekintetében milyen rendelkezéseket fog tartalmazni. Az eddigi kormányhatalmazatokból arra lehet következtetni, hogy az új törvény respektálni fogja a szerzett jogokat és csak a kihágási alapon bevont engedélyeket fogják vagy beszüntetni, vagy pedig másnak kiadni.

Hü olvasó. Marcel Prévostnak az Uj Kelet könyvosztálya által hirdetett könyve 260 lejbe kerül, portón kívül. Prévost francia születésű és a múlt század kilencvenes éveiben tűnt fel először „Félszűzek” című regényével. Akkor mint szabad-szemléltű író jelentkezett, később azonban a reakciós aláfestésű u. n. neoklerikalizmus oldalára állott és azóta összes művei ennek az irányzatnak a megszólaltatói. Formaművészete főleg novelláiban nyilatkozik meg és ebben a tekintetben sok rokonságot mutat Maupassanttal. A lélektani finomságoknak Prévost olyan mesteri meglátója, hogy a vele ellentétes felfogású olvasók igényeit is kielégítik írásai.

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)

butoraktár

Cal. Reg. Ferdinand 40. sz. alól

átköltözött Str. Reg. Maria 9 sz.

alá saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron szerezhetők be.

7-39 Telefon 7-39

Kotta Lepage-nál

APROHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allástkeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígelés levelet csak egy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Oradea. Tizenötödikéig nton. Jól vagyok. Vigyázz Te is. Csókollak.

Ortodox kóser pészach-lisztet előállító maltnok adnak be ajánlatot 4—5 vaggon 70% kiőrlelt egy-séges prima lisztet, jan.—márc. szállításra. — Cluj orth. izr. hitközség, Str. Dubalarilor No 1. 3488

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, perinatok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel,** Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Órakoynvelést és évi mérleg készítését vállalja mérlegképes könyvelő. Cim a kiadóban.

Mindennap friss, elsőrendű minőségű

bivalytejet

kaphat Schwartz Ignacné tejüzemében, Calea Decembal (Rudolf-ut) 36.

Mindenféle

Papir zacskó

legelőszobban kapható **Nádler-nél,** Cluj, Calea Dorobantilor 16. Ugyanott vidéki ügynök kerestetik.

Pártoljuk!

a hitű zsidó ipart!

Minden zsidónak szent kötelessége az Iclodi Iparos Jeschiva javára egy 5000 lejes ágyalapotványt létesíteni, vagy kisebb adományt azonnal beküldeni, mert csak akkor lehet biztos, hogy e szenttelevű intézmény fejlődni fog.

Minden menyasszonynak és vőlegénynek szent kötelessége a butorszükségletét az iclodi

Iparos Jeschiva

műasztalos műhelyében rendelni, mert csak akkor lehet biztos, hogy **masszív, szép, jó, olcsó**

butor-

hoz jut. Végül akkor biztos lehet, hogy

házasságát isteni áldás boldogítani fogja

Auth orth isr. Cultusgemeinde in Sibiu.

Nr. 129—1927.

Konkurs.

Es wird hiemit bekannt gegeben, dass unsere welche beide hiesigen Gemeinden benützen, mit der dazu gehörenden Naturalwohnung, und **Scholetofen** (benützt von beiden Gemeinden) ab 1 Januar 1928 auf 1 Jahr dem Meistbietenden verpachtet wird. Schriftliche Offerte, mit Angabe der offerierten Miete sind bis zum 15.-ten Dezember 1. J. bei dem unterfertigten Vorstand einzureichen. Näheres beim Gemeinde Notar.

Weiters eröffnen wir einen Konkurs auf dem vacant gewordenen Posten eines **שמש**, der zugleich **שופת שוחט** und **משנה** und auch ev. die Agenden des **הכרה קדישא שמש** zu versehen hat.

Reflectanten wollen ihr Offert, nebst Abschriften der **קבלות** und Wirkungszeugnisse, Angabe des Alters und des Familienstandes bis 15 Dec. 1. J. an gefertigtem Vorstand einsenden.

Gehalt laut Übereinkommen. Reisespesen werden nur dem Berufenen vergütet.

Derjenige, der ein guter **בעל תפילה** mit klangvoller Stimme ist, wird in beiden Fällen bevorzugt.

Sibiu, am 28. November 1927.

Samuel Neu
gem. Notar.

Arnold Rubinstein
Vicepräses.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Román Opera műsora

Szerda 7-én: Bohémélet

Csütörtök 8-án: A Zenekonzervatorium koncertje.

Péntek 9-én: Stoiescu Concertje.

Szombat 10-én: Ünnepi mozgóelőadás „Lya” az első román film bemutatója.

Vasárnap 11-én: Zsidóné.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Helge Lindberg a finn csoda-énekes hangversenye. (Bérletszünetben. Mérsékelt emelt helyárral. Sorozatszám: 131.)

Csütörtök: Mesék az irógépről. (Operette-ujdonság. előszór. Kolbay Hdikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihsz Aladárral. Premier bérlet 13. szám. Sorozatszám: 132.)

Péntek: Mesék az irógépről. (2-odszor. Napi bérlet 21. szám. B. Sorozatszám: 133.)

Szombat 3 1/2-kor: Bizánc. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárral. Poór Lilivel, Táray Ferencel, Janovics Jenővel. Bevezető előadást tart: Puskás Lajos tanár. Sorozatszám: 134.)

Szombat 8 1/2-kor: Mesék az irógépről. (3-adszor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 135.)

Vasárnap 3-kor: Egy új Velencében. (Operette repris. Kolbayval, Mende Klárral, László Andorral. Olcsó helyárral. Sorozatszám: 136.)

Vasárnap 6-kor: Mandarin. (Mister Wu) Poór Lilivel, Janovics Jenővel. Sorozatszám: 137.)

Vasárnap 8 1/4-kor: Mesék az irógépről. (4-edszer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 138.)

Hétfő: Mesék az irógépről. (5-ödször. Napi bérlet 21. szám. C. Sorozatszám: 139.)

Kedd: Mesék az irógépről. (6-odszor. Napi bérlet 22. szám. A. Sorozatszám: 140.)

A színházi iroda közleményei

Ma este Helge Lindberg. Karin Mihalcsis, a kintinő dán író ezt írta a Neue Freie Presseben Helge Lindbergéről: „Vannak nevek, amelyek halálára minden világtáj hangversenyermei az utolsó helyig megtelnek. Ezen sem hízvatar, sem földrendés, sem kánikula nem változtat semmit. Ilyen név Casalsé a csellósok, Isayé a hegedűsök és Lindbergé az énekesek között.” A Helge Lindberg neve fogalom: A tökéletes énektudásnak és a legtüneményesebb hangnak fogalma. Ma este lesz a Magyar Színházban a Helge Lindberg concertje. Örökös szemrehányást fog magának tenni, aki ezt a mai alkalmat elmulasztja s nem ballagja meg Helge Lindberget. A Helge Lindberg kísérője a kintinő Guttman Miklós lesz, a neves zongoraművész, a ki két önnálló darabbal is excellálni fog 1. Chopin: Préludés és kerióg. 2. Fischhoff-Schubert-Balletzene a Rosamunderből.

Mesék az irógépről. Holnap este lesz a premierje annak az operettnek amelytől, az idei évad slágerét várja a színház. A Mesék az irógépről a budapesti színházi évad legszenzációsabb sikerű újdonsága. A legtágasabb színházban adják, a Városi színházban, ahol estenként 2000 ember mulatja és tapsolja végig az új operettet. Nálunk 6 egymástutáni estére van kitűzve a Mesék az irógépről: Csütörtökre, péntekre, szombatra, vasárnapra, hétfőre és keddre. A szombati és vasárnapi előadásokat bérletszünetben tartják meg, s így erre a két estére az összes páholyok és zsöllyeszékek a nem bérlő közönség rendelkezésére állanak.

Mandarin (Mister Wu), a Magyar Színházban. Vasárnap 6 órakor a legizgalmasabb, legérdekesebb dráma a Mandarin fog a Magyar Színházban színekerülni Poór Lilivel, Petróczy Aliceval, Janovics Jenővel, Mihályfyval.

versenyen kívüli áron, óriási választékban.

Köszörelés, nikkelezés kifogástalanul és olcsón.

Kun Mátyás Fia

Cluj, Calea Victoriei No 2.

Meférkezett a friss bánáti a „RECORD” paplan áruházba, Strada Vlahuta (Bolyai-u.) — Ugyanott paplan, matrac és fehérnemű kapható.